

VIERVIERVW

TEKST JANTJEN DE BOER | ILLUSTRATIE GERRIT GULDENHEMEL

HOMMELPROFESSOR IN EEN MIJNENVELD

Niet alleen in Friesland, in heel Europa keldert het tal bijen, vlinders en vogels. De Britse hommelprofessor Dave Goulson: „Ik denk niet dat mensen zich realiseren wat er allemaal al verdwenen is.” Donderdag bekijkt hij het Friese boerenland. Vrijdag spreekt hij in De Harmonie.

Paspoort

Naam: Dave Goulson (1965)

Studie en loopbaan: Opgroeit op het platteland van Shropshire. Studeerde biologie in Oxford. Werd in 1995 lector aan de universiteit van Southampton, verkaste in 2006 naar de universiteit van Stirling, en is nu hoogleraar biologie aan de universiteit van Sussex.

Prijzen: In 2010 riep de Britse onderzoeksraad voor biotechnologie en biologie hem uit tot 'social innovator of the year'. In 2015 zette het *BBC Wildlife Magazine* hem nummer acht op de ranglijst van 'natuurbeschermingshelden'.

In 2006 richtte hij de 'Bumblebee Conservation Trust' op.

Boeken: Werkte mee aan meer dan 230 onderzoeksstudies, en schreef voor het grote publiek *Een verhaal met een engel* (2013) en *Geroezemoes in het gras* (2014). Een nieuw publicatieboek verschijnt volgend jaar.

Hij is een popster binnen de biologie. Eerst was hoogleraar Dave Goulson een 'jolly good chap', een grappige hommelprofessor die over hommels en andere insecten publiceerde. Zijn hommelsboek was een doorslaand succes en duizenden Britten meldden zich aan bij de 'bumblebee'-beschermingsclub die hij met liefdadigheidsgeld van een loterij oprichtte.

Nu zit hij in het oog van de storm. De Britse bioloog onderzoekt het effect van pesticiden op hommels, bijen en andere bestuivers. Samen met collega's stond hij aan de wieg van het Europese verbod op drie soorten neonicotinoiden dat in december 2013 van kracht werd.

Sindsdien is het een stuk minder gezellig. Goulson neemt het op tegen een miljardenindustrie, met spelers als het Duitse Bayer en het Zwitserse chemiebedrijf Syngenta.

Zijn onderzoeksresultaten worden als groene propaganda weggezet, de agrochemische industrie publiceert tegenrapportages die door de politiek worden opgepikt, en boeren klagen dat hun oogsten kelderen als ze geen neonicotinoiden meer mogen gebruiken.

Dave Goulson manoeuvreert in een mijnenveld.

De agrochemische bedrijven en de boerenorganisaties vinden dat u geen onpartijdige wetenschapper meer bent.

„Ja, klopt. En om eerlijk te zijn is het nog waar ook. Er zijn mensen die vinden dat wetenschappers alleen koude feiten en cijfers moeten presenteren, zodat anderen ze kunnen interpreteren.”

„Maar ik zag dat de feiten verkeerd gebruikt werden. Nota bene door mijn eigen

regering. In 2010 stemde Groot-Brittannië tegen het moratorium op neonicotinoiden, omdat de pesticiden niet schadelijk zouden zijn. Terwijl de European Food Standards Agency vlak daarvoor concludeerde dat de risico's voor bijen onacceptabel waren.”

„Dat maakte me kwaad. Ik dacht: als politici opzettelijk de feiten verdraaien om het publiek ervan te overtuigen dat er geen probleem is, moet er iemand opstaan om te zeggen dat het verhaal niet klopt.”

Zijn er collega's die vinden dat wetenschappers zich niet in de discussie moeten mengen?

„Nee. Niet meer. Twintig jaar geleden misschien wel, maar de wereld is veranderd. In vergelijking met 1985, toen ik naar de universiteit ging, zijn er nu bijvoorbeeld 421 miljoen minder vogels in Europa.”

„De situatie is dramatisch, maar sommige collega's vinden het moeilijk om op te staan. Privé geven ze hun mening wel, maar de meesten willen er niet mee in de publiekheid treden. Misschien zijn ze bang voor het gedoe dat je krijgt als je betrokken raakt in de discussie.”

Is er veel gedoe, voor u?

„Jaaaaaaa. Je moet toch reageren als de industrie zegt dat je studies rotzooi zijn, of als je beschuldigd wordt van activisme. Dat kost veel tijd.”

„Vorig jaar werd een wereldwijde literatuurstudie naar pesticiden keihard onder vuur genomen door de chemische industrie. Er werd gezegd dat mijn collega's en ik knoeiwerk afleverden, en dat we 300 miljoen aan Europees belastinggeld hadden uitgegeven om te bewijzen dat pesticiden slecht waren. Complete nonsens. Maar in

de kranten stond dat we corrupt waren. Het is een smerige oorlog.”

„'s Zomers komt hij op adem in Frankrijk, waar hij een boerderijtje heeft. Chez Nauche heet het huis, naar de oude boer die er voorheen woonde.

De hommelenner banjert er rond op gifgroene crocs. Hij schenkt koffie in de tuin en stuurt zijn drie zonen op *creatures-hunt*. Op de tafel, tussen de koffiekopjes ligt het boek *Insects of Britain and Western Europe*, waarin de jongens hun vangsten kunnen opzoeken.

Bij het huis hoort een voormalig graanveld, waar hij experimenteert met wilde bloemen. „Dit was ooit modern monocultuurland”, zegt de Britse professor. „En ik ben al dertien jaar bezig om er weer een kruidenrijk stuk hooiland van te maken, maar het gaat langzaam. Ik tel nu ongeveer tien tot vijftien plantensoorten per vierkante meter, maar in een echt oud veld kun je dertig, soms veertig plantensoorten per vierkante meter vinden.”

Hoe lang het duurt voor de effecten van de bemesting door de oude meneer Nauche zijn weggeëbd? „Ik weet het niet. Dat zoek ik uit.”

Hij probeert heus om niet te somber te zijn, hij schrijft zo lichtvoetig mogelijk over de natuur, maar iedere generatie groeit op met een stiller platteland, zegt Goulson. Er zingen minder vogels, er bloeien minder bloemen, en er zijn veel minder insecten.

„Ik denk niet dat mensen zich realiseren hoe erg het is. Dat komt omdat het een graduëel proces is. Niemand kan zich meer precies herinneren hoe het veertig of vijftig jaar geleden was.”

>>

“VROEGER VLOGEN MASSA'S INSECTEN TEGEN JE AUTORAAM. NU NIET MEER